Enderrock | Sheila B. Fernández | Actualitzat el 27/03/2021 a les 14:30

Lídia Pujol: «No hi haurà acte més revolucionari que poder veure la vida amb els nostres ulls»

Lídia Pujol llença 'Conversando con Cecilia', un llarga durada que recull i reinterpreta el repertori de la cantautora Evangelina Sobredo, coneguda com a Cecilia | Després de 3 anys treballant en l'àlbum, parlem amb la cantautora perquè ens integri dins d'unes converses plenes de qüestionaments i observacions sobre la realitat

Lídia Pujol | Ada Vilaró

Lídia Pujol presenta el seu nou CD, *Conversando con Cecilia* (Satélite K., 2020). El projecte, de 20 peces, inclourà també el llançament d'un doble vinil que sortirà a la venda el 14 d'abril. El treball va néixer quan l'artista de Barcelona es va sentir interpel·lada per les qüestions i retrats que Evangelina Sobredo (**Cecilia**) va fer del seu món, als anys 70. Des de la veu, el sentiment i la subjectivitat de **Lídia Pujol**, ens trobem en mig d'uns diàlegs dels quals entrem a formar part, tot parlant amb la cantautora. Descobrim més de l'àlbum i de com aquest dona veu a grans qüestions que han transcendit els temps, els bàndols i qualsevol limitació. I descobrim també com aquestes qüestions s'han instal·lat, omnipresents, en les inquietuds de tots nosaltres.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=Pt26nywxC7E
Què és el que t'ha fet apropar al repertori de Cecilia i per què la trobes un personatge tan interessant? Com comencen aquestes converses?

Comencen quan, en boca del rei d'Espanya es declara oficialment el fet dels "bàndols" la nit del 3 d'octubre de 2017. Després de les seves paraules em va venir una cançó que tenia a la recambra de l'inconscient: "Mi querida España", de **Cecilia**. Quan vaig anar a buscar la cançó, vaig trobar que la versió que coneixia jo, que ja era una cançó que em feia pensar, havia estat censurada. "*Mi querida España, esta España mía, esta españa nuestra*" no era només així, sinó que **Cecilia** havia escrit també "*esta España viva, esta España muerta.*" **Cecilia** va dedicar tota la seva obra a fer retrats de la normalitat, sense assenyalar els dolents, ni acusar enfadada. Simplement ens convida a veure si la normalitat és sana o malaltissa. Crec que és un repertori perfecte per poder posar la meva veu al servei d'unes lletres que intenten convidar a transcendir els bàndols i anar més enllà. De fet, aquest disc s'havia de dir *Transbàndols,* perquè és un convit a anar una mica més enllà, a sentir-nos realitzats i a aprendre a posar-nos en relació amb aquells que pensen diferent. La llibertat és la llibertat de la diferència.

Sembla com si la resposta a les seves cançons, el diàleg que estableixes, fos la teva interpretació en si, sense necessitat de verbalitzar la contesta.
Totalment. No tinc gens d'interès a fer una recerca musicològica ni a posar en valor el personatge de la **Cecilia**, ni la mitifico ni m'interessa en absolut més que Teresa de Jesús, Panikkar, Ramon Llull o aquesta conversa amb tu. No és això; soc jo amb el meu desig de ser "nosaltres", de posar-me en relació amb l'alteritat. El disc, primer parla una mica d'on venim, que és d'una cultura imperialista i conquistadora que s'ha forjat durant 500 anys. Però jo vull parlar de mi, no vull parlar de pobles o generalitzar. Aspiro a créixer com a persona, transcendint els bàndols, els gèneres?

Video: https://www.youtube.com/watch?v=MlIZOURuE1s
Al disc hi ha una narrativa?
Comença amb cançons que expliquen històries, com per exemple "Soldadito de plomo" o "Doña Estefaldina". Aquestes són cançons de personatge, del moment en què tu encara no ets persona o no estàs en relació amb la possibilitat de ser tu. A partir de "Cíclope", desperto i ja miro el món amb els meus ulls. Després, el primer que faig és expulsar el que no vull amb mi, per exemple amb "Amor de media noche". Tot seguit, "Con los ojos en paz", em poso en relació amb mi mateixa i, després, hi ha una cançó de principis, que és "Si no fuera porque". Al final d'aquest disc que li regalo a **Cecilia**, ens enfrontem a "Mi querida España". Des de la perspectiva de la meva pròpia cultura, influenciada per l'univers, la infinitat i la diversitat, li canto "Poeta i fangador", que és la mateixa manera de dir el que diu Teresa de Jesús al primer tema. Des d'aquí, faig aquest encontre amb l'espiritualitat, perquè quan hi ha alguna cosa que és veritablement amor, no exclou a l'altre.

A "Para Gobernar almas", amb les paraules de Teresa de Jesús, cantes sobre les dualitats que construeixen el món. És el preludi a un àlbum que gira entorn aquesta idea?
Doncs sí, exactament. Diu *"Para gobernar almas, hijas mias, hace falta ser a un tiempo?"* i cita totes aquestes dualitats. I afegeix la idea que ho tenim i ho donem realment tot quan tenim amor. "No es solo vivir bajo el yugo de las leyes de este mundo" -que deia també Teresa de Jesús-, és exposar-me i estirar el miracle de la comunicació autèntica amb l'altre. Ara bé, cada vegada ens queda menys comunicació autèntica perquè estem més tancats a casa, més protegits? L'amor i la llibertat estan en vies d'extinció. Una de les cançons de **Cecilia** -fixa't la profeta que era aquesta dona- diu *"mirando por tu monóculo veo artistas de carne y hueso, de vez en cuando un abrazo, de año en año un beso..."*. És espectacular.

Com vas decidir l'estil de cada tema?
Musicalment vaig triar els productors adequats per a cada cançó. Primer vaig aprendre a cantar les cançons només amb la melodia i la lletra, i poder comunicar-les, despullar-les absolutament de qualsevol cosa que pogués despistar del missatge. Tinc la fortuna d'estar acollida a l'església de Sant Joan de Gràcia, que és com casa meva, i allà he pogut tenir un espai on compartir els missatges de les cançons en petits grups per anar decidint quines incloure i quines, no. Porto tres

anys amb persones que m'han permès veure de quina manera podia connectar jo amb l'altre. Un cop vaig tenir les cançons clares quedava escollir les persones adequades per anar vestint-les i posar-nos al servei absolut de la lletra, i poder "contar bien para cantar bien". He treballat amb Dani Espasa, Pau Figueres, Òscar Roig i Carlos Monfort, que són els productors del disc, i Miquel Àngel Contrera al contrabaix. Tots són uns mestres grandíssims i els agraeixo molt que formin part del projecte.

A l'àlbum hi ha diverses referències religioses, quina importància li dones a la mística i a la religió?
Tu ets filla d'uns pares que van tenir una sèrie d'influències i de pors, i una sèrie d'interpretacions humanes del que és simbòlic, inspirador i poètic -ja sigui *La Bíblia*, un llibre de poemes o una pintura-. La religió en mans de l'ésser humà no és més que una justificació per sotmetre l'altre, però ara mateix ho és també la Constitució o qualsevol cosa que se sacralitza amb aquest objectiu. En nom de la covid-19, per exemple, ens han tancat a tots. Sempre és "en nom de" que jo tinc més dret d'estar a sobre teu que tu a sobre meu. Jo el que estic convidant és a mirar el món a través dels nostres ulls, no només a través de la pantalla o d'un intermediari. Ara mateix estem en un moment en què no hi haurà acte més revolucionari que la presencialitat, que poder veure la vida amb els nostres ulls i poder tenir de primera mà, per la pròpia experiència, el criteri, el propi judici o la pròpia mirada sobre el que està passant.

Tots aquests plantejaments: que està en joc l'humà, que s'ha de transmetre la vida des dels teus ulls, i dels de Cecilia en aquest cas, ve de lluny. Amb la covid-19, però, hi ha casat perfectament.
Sí, ve des de fa temps, perquè els algoritmes, la tecnologia, estan contribuint a fer que no hi hagi matisos. Són un *Cíclope*, una mirada d'un sol ull, plana, simplificadora, limitada. Només la mirada dels ulls té profunditat, i ara ho estem mirant tot a través d'una pantalla. No podem absolutitzar les eines tecnològiques. Són útils i necessàries en tant que les utilitzem com un vehicle per donar-li sentit a una vida que té sentit en tant que comparteixo, en tant que m'abraço amb l'altre, en tant que faig una calçotada... Els éssers humans som capaços dels horrors més grans, però és que també som capaços de les meravelles més grans.

A banda de conversar amb Cecilia, la poses en relació amb Maria Mercè Marçal i Jacint Verdaguer.
Començo amb Teresa de Jesús i acabo amb el poema de Verdaguer "Poeta i fangador". Poso això en relació amb "Les llàgrimes del moliner", que és una de les cançons més importants de tota la meva història, i explica que estem condemnats a repetir o a recrear. Pertany al primer repertori que vaig fer de manera professional: *Cançons de gueto.* Eren temes jiddisch que cantava amb l'acordió i connectaven amb la s*hoah*, i representen el moment en què vaig començar a fer gires, viatjar pel món i cantar en esglésies, sinagogues i espais increïbles. Resumeixo l'encontre entre aquestes dues cançons amb una frase de la Maria del Mar Albajar que diu "*quan el finit (que som nosaltres) confia en l'infinit, és finit infinitament*", i és que tot comença per un mateix, però es realitza en relació amb l'alteritat. Per això puc conversar amb la **Cecilia**, però l'he posat en relació, per exemple, amb la Maria Mercè Marçal, que va extreure una obra poètica, *Raó del cos*, de la seva mort anunciada per un procés de càncer. La **Cecilia** en, canvi, no va tenir aquesta oportunitat, va morir d'un accident, però parlava molt de suïcidi. Era una dona molt existencialista, va tenir uns processos profunds que va poder canalitzar amb la seva obra i les seves cançons magnífiques. I ara, a tot aquest llegat que ha deixat per ressonar, jo, dit de mi, amb les meves versions, li responc. De veritat, si no fos per l'amor i la llibertat, com diu **Cecilia** "*me mataría mañana sin pensarlo más*". Però, de moment, seguiré cantant, que és el que millor em va per comunicar-me, i m'ajuda també a oferir als altres un espai perquè cadascú desperti la seva subjectivitat. Jo no només soc allò que es morirà, soc el que estimo, el que de sobte faig havent pensat que mai ho faria, i ho estic fent també, com diria **Ovidi Montllor** "*perquè vull*".